

«19ο Εθνικό Συνέδριο «Ενέργεια & Ανάπτυξη 2014»

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ

Εξοχότατοι κύριοι πρέσβεις

Ξένοι προσκεκλημένοι ομιλητές

Αγαπητοί Εταίροι και μέλη του ΙΕΝΕ

Κυρίες και κύριοι,

Συγκεντρωθήκαμε όπως κάθε χρόνο στους φιλόξενους χώρους του Ιδρύματος Ευγενίδου, για να πληροφορηθούμε για τις πιο πρόσφατες εξελίξεις του ενεργειακού τομέα της χώρας αλλά και του διεθνούς χώρου, για να συζητήσουμε και να ανταλλάξουμε απόψεις, για να κάνουμε αναλύσεις αλλά και για να προβληματισθούμε για τις δέουσες πολιτικές αποφάσεις.

Από πλευράς μου και πριν ξεκινήσουν οι ομιλίες και παρουσιάσεις θα ήθελα να επιμείνω στη τελευταία ενότητα. Πιστεύω ότι δεν κομίζω γλαύκα στην Αθήνα εάν διατυπώσω την άποψη ότι σήμερα, παρατηρείται μια έλλειψη συντονισμού εντός και εκτός της κυβέρνησης,, τόσο στην χάραξη και υλοποίηση μιας εθνικής στρατηγικής όσο και στην λειτουργία της ίδιας της αγοράς. Δεν είναι υπερβολή η παρατήρηση ότι μία σειρά από παραλήψεις, αυθαίρετες ενέργειες, ατυχείς πρωτοβουλίες και αδυναμία στοιχειωδών προβλέψεων χαρακτηρίζει τον ενεργειακό τομέα στην Ελλάδα το τελευταίο διάστημα. Με αποτέλεσμα κάθε τόσο να πρέπει να επέμβει ο ίδιος ο υπουργός ή υφυπουργός σε ρόλους πυροσβέστη για να αποτρέψουν τα χειρότερα. Και αυτό είναι άδικο και χρονοβόρο γιατί ενώ η σημερινή πολιτική ηγεσία δεν στερείται οράματος, ενώ έχει αποδείξει ότι μπορεί να θέτει στόχους και να τους υλοποιεί, προς όφελος της αγοράς και των καταναλωτών,

η διοικητική ανεπάρκεια και η έλλειψη βασικού πολιτικού ενστίκτου ορισμένων στελεχών δρα ως ανασχετική δύναμη και εστία αποσυντονισμού.

Εδώ θα ήθελα να κάνω μία παρένθεση για να εξαιρώ το ήθος, την εργατικότητα, το όραμα και την επιμονή του σημερινού υπουργού ΠΕΚΑ, κ. Γιάννη Μανιάτη, ο οποίος προχωρεί με γρήγορο βηματισμό, αψηφώντας πολλές φορές το λεγόμενο «πολιτικό κόστος», ανοίγει δρόμους και προσελκύει ενδιαφέρον από τον διεθνή χώρο για την ενέργεια στην Ελλάδα, σε μία περίοδο που η συντριπτική πλειοψηφία των ξένων επενδυτών μας έχουν γυρίσει την πλάτη τους και μας αντιμετωπίζουν σαν μία πλήρως χρεωκοπημένη χώρα χωρίς προοπτική. Όμως ένας Μανιάτης δεν φέρνει την άνοιξη, γιατί εάν δεν στηριχθεί από τον ευρύτερο κρατικό μηχανισμό αλλά και από τους φορείς της αγοράς είναι αδύνατο να επιτελέσει το έργο που του έχει εμπιστευθεί η πολιτεία και έτσι να προχωρήσουν τα πράγματα.

Για αυτό επιτρέψτε μου να αναφερθώ ενδεικτικά σε μερικά κτυπητά παραδείγματα ξεκινώντας από την ανάγκη διασφάλισης χρηματικής ρευστότητας στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Πριν από ένα περίπου χρόνο το έλλειμμα του ΛΑΓΗΕ, ο οποίος έχει και την ευθύνη της καθημερινής εκκαθάρισης, αυξάνετο με υψηλούς ρυθμούς. Η κυβέρνηση ως όφειλε έλυσε το πρόβλημα με αναπροσαρμογή των τιμών στις ΑΠΕ (δηλ. τα feed in tariffs) και με ταυτόχρονη αύξηση της επιβάρυνσης του ΕΤΜΕΑΡ στους καταναλωτές. Πριν όμως καλά καλά αρχίσει να συνέρχεται η αγορά από τα ελλείμματα η ΔΕΗ, που παραμένει ο κυρίαρχος προμηθευτής στην περικλειστή λιανική αγορά, δεν μπορεί να εισπράξει τις οφειλές των πελατών της, λόγω της καθίζησης της αγοράς και της συνεχιζόμενης αρνητικής οικονομικής συγκυρίας. Έτσι, όμως, δεν μπορεί να εισπράξει και τα έσοδα για το ΕΤΜΕΑΡ, γα το

λιγνιτικό τέλος, για τις ΥΚΩ, κλπ, κλπ. Αφού, λοιπόν, δεν εισπράττει δεν μπορεί να αποδώσει τα ποσά αυτά στον ΑΔΜΗΕ, ο οποίος εν συνεχεία τα δίδει στο ΛΑΓΗΕ για να πληρωθούν οι παραγωγοί, συμβατικοί και πράσινοι. Και ακολουθεί το γνωστό ντόμινο. Με τον μεν ΑΔΜΗΕ, που έχει την ευθύνη να συλλέγει από τους προμηθευτές τους πόρους του Ειδικού Λογαριασμού για τις ΑΠΕ, να φορτώνεται με επισφάλειες, που «μαυρίζουν» τα οικονομικά του. Και όλα αυτά την στιγμή που η κυβέρνηση προσπαθεί να πουλήσει τον ΑΔΜΗΕ.

Όμως το θέμα ρευστοτήτας στην αγορά ενέργειας είναι κεφαλαιώδους σημασίας για μία αγορά όπως είναι η Ελληνική, με τη λειτουργία ροοί στην ηλεκτρική αγορά και με το φυσικό αέριο να ευθύνεται σήμερα με αξιόλογη συμμετοχή στην ηλεκτροπαραγωγή. Όπως είδαμε έντρομοι πριν 1 ½ περίπου χρόνο το ντόμινο των επισφαλειών έπληξε την ίδια την ΔΕΠΑ, η οποία πληρώνει κάθε μήνα για το εισαγόμενο αέριο και μάλιστα με ανελαστικούς όρους. Τότε λίγο έλλειψε η χώρα να μείνει από φυσικό αέριο και πάλι η παρέμβαση της πολιτικής ηγεσίας- χωρίς να προβλέπεται κάτι τέτοιο-, έσωσε στο παρά πέντε την κατάσταση.

Ακολουθεί ένα δεύτερο παράδειγμα που ονομάζεται ενεργειακό κόστος της βιομηχανίας, το οποίο είναι από τα υψηλότερα στην Ευρώπη, με αποτέλεσμα η βιομηχανία να μην είναι ανταγωνιστική και άρα να μη μπορεί να εξάγει τα προϊόντα της ή να διατηρήσει την παραγωγή της. Τα μέτρα που έχει εισηγηθεί η κυβέρνηση και προβλέπουν χρηματικές επιστροφές στη βιομηχανία παραμένουν ανεφάρμοστα αφού έχουν εμπλακεί με τα δικαιώματα από τις δημοπρασίες ρύπων. Όμως το έσοδο αυτό το χρειάζεται ο ΛΑΓΗΕ για να μπορέσει να καλύψει το έλλειμμα του λογαριασμού ΑΠΕ ενώ η κυβέρνηση εμφανίζεται και ανήμπορη να μειώσει τους

ειδικούς φόρους επί της τιμής του φυσικού αερίου που προμηθεύεται η βιομηχανία, πράγμα που θα είχε άμεσα θετικές επιπτώσεις και θα εμείωνε αισθητά τις τιμές.

Ένα τρίτο παράδειγμα συναντάται στην πρόσφατη απόφαση του ΔΕΣΦΑ για την απένταξη από το 10ετές σχέδιο ανάπτυξης του εθνικού συστήματος φυσικού αερίου, του ώριμου έργου του διασυνδετήριου αγωγού φυσικού αερίου Ελλάδα – Ιταλίας του γνωστού ITG, την στιγμή που η ΔΕΠΑ προωθεί το project για χρηματοδότηση και υλοποίηση και έχοντας μάλιστα καταφέρει να το εντάξει στα PCI της Ευρώπης. Όμως με την απένταξη του έργου από τον ΔΕΣΦΑ στέλλεται ένα λάθος μήνυμα στους επενδυτές ενώ αποδυναμώνει αισθητά τις θέσεις και βλέψεις της κυβέρνησης για την ανάδειξη της Ελλάδας ως βασικής συνιστώσας στον ενεργειακό εφοδιασμό της Ευρώπης. Είναι εμφανές ότι κάποιος ή κάποιοι τράβηξαν το χαλί κάτω από τα πόδια της κυβέρνησης.

Ακόμα ένα παράδειγμα αφορά την δημιουργία υπόγειας αποθήκης φυσικού αερίου στο εξαντληθέν κοιτάσμα φυσικού αερίου της Νότιας Καβάλας. Ένα έργο εγκλωβισμένο στα πλοκάμια του ΤΑΙΠΕΔ εδώ και τρία χρόνια ο οποίος αν και στερείται της απαραίτητης τεχνογνωσίας, αποφάσισε αυθαίρετα ότι το έργο δεν είναι οικονομικά βιώσιμο και έτσι δεν πρόκειται να το προωθήσει. Δηλαδή τη στιγμή που όλη η κυβέρνηση έχει κινητοποιηθεί να εξεύρει εναλλακτικές λύσεις για την προμήθεια φυσικού αερίου, λόγω της κρίσης στην Ουκρανία, και η δημιουργία αποθηκευτικών χώρων επιβάλλεται από την ΕΕ έρχεται το ΤΑΙΠΕΔ και ουσιαστικά με την απόφασή του ακυρώνει όχι μόνο την κυβερνητική πολιτική επί του θέματος αλλά και εμποδίζει τη χώρα να υλοποιήσει τις δεσμεύσεις της στο πλαίσιο του

ευρύτερου Κοινοτικού σχεδιασμού, που ευρίσκεται σε εξέλιξη, βελτίωση της ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού στην Ευρώπη.

Και ασφαλώς υπάρχει σωρεία άλλων παραδειγμάτων και αυθαίρετων αποφάσεων και επεμβάσεων εκπορευμένα από συγκεκριμένα κέντρα αποφάσεων τα οποία αποβλέπουν στην αποδυνάμωση ή και την διάλυση του εποπτικού και παρεμβατικού ρόλου της πολιτείας. Όμως χωρίς μακροπρόθεσμο ενεργειακό σχεδιασμό και στοιχειώδη συντονισμό και έναν μηχανισμό που να λειτουργεί απρόσκοπτα ώστε να μπορούν να εφαρμόζονται οι όποιες κυβερνητικές αποφάσεις, οδηγούμεθα σε αδιέξοδο ενισχύοντας εάν όχι τίποτε άλλο την «πυροσβεστική» προσέγγιση.

Ας μην είμαστε όμως τελείως πεσιμιστές γιατί παρά τον παρατηρούμενο αποσυντονισμό και ανακολουθίες δεν θα πρέπει να υποτιμήσουμε τα όποια θετικά βήματα έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια με πολλή προσπάθεια και συστηματική εργασία από το ΥΠΕΚΑ, την ΡΑΕ και άλλους φορείς στους τομείς των ερευνών υδρογονανθράκων, εξοικονόμησης ενέργειας, ΑΠΕ και βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου για την ενέργεια. Τομείς όπου πράγματι έχει σημειωθεί αξιόλογη πρόοδος που μας επιτρέπει να αισιοδοξούμε συγκρατημένα για επερχόμενες επενδύσεις όταν επιτέλους η χώρα επανέλθει σε αναπτυξιακή τροχιά.

Δυστυχώς παρά τα όποια θετικά βήματα έχουν συντελεσθεί τελευταία ο ενεργειακός τομέας στην Ελλάδα στο σύνολό του εκπέμπει μια μάλλον ασύνδετη ως και αρνητική εικόνα και ασφαλώς δεν είναι το ΙΕΝΕ ο κατάλληλος φορέας για να υπαγορεύσει τις όποιες λύσεις. Αυτή η διαδικασία απαιτεί σφαιρική θεώρηση με

μακροπρόθεσμο ορίζοντα και συλλογική δράση. Το ΙΕΝΕ εάν του ζητηθεί θα συμμετάσχει με μεγάλο ενθουσιασμό σε μία τέτοια προσπάθεια. Όμως, το ΙΕΝΕ, σήμερα, προσφέρει ένα χρήσιμο και οργανωμένο βήμα διαλόγου σε πολύ σημαντικά θέματα του ενεργειακού τομέα όπως το ετήσιο συνέδριο «Ενέργεια και Ανάπτυξη».

Θα ήθελα από πλευράς μου να ευχαριστήσω όλους και όλες για την συμμετοχή σας στο φετινό συνέδριο και εύχομαι ένα καλό και παραγωγικό διάλογο.